

ser lingua non é fácil

Italia

Florenza, s. XIV-XV

As linguas que se formaron a partir do latín conviviron con este durante séculos disputándose os usos sociais de maior prestixio.

O italiano baseado no dialecto toscano foi a lingua neolatina que sufriu unha maior concorrencia; ao final, o latín tamén nacera na Italia.

En moitas ocasións os intelectuais humanistas ignoraron ou desprezaron abertamente a lingua moderna e os seus grandes escritores como Dante, Petrarca e Boccaccio.

O humanista Niccolò Niccoli opinaba así a respecto de Dante:

“Dante dovrebbe essere rimosso dalla schiera dei letterati e lasciato in compagnia di lanaioli, fornai, e altra gente del genere”

“Dante debería ser eliminado da elite dos literatos e deixado cos traballadores da lá, forneiros, e outra xente desta caste.”

Italia, s. XIX

En 1861 prodúcese a unificación política italiana. Os seus artífices lánzanse á tarefa de construír unha lingua nacional onde había numerosas variedades lingüísticas.

Ao escritor Manzoni foi encomendada a elaboración dun dicionario moderno de italiano. Na súa obra *Dell'unità della lingua* (1870) declara:

“(...) dopo l'unità di governo, d'armi e di leggi, l'unità della lingua è quella che serve il più a rendere stretta, sensibile e profittevole l'unità d'una nazione.”

“(...) depois da unidade do goberno, das armas e das leis, a unidade da lingua é o mellor medio para estreitar, sensibilizar e aproveitar a unidade dunha nación.”

Para este labor, o único modelo lingüístico común existente entre os varios estados era un modelo de italiano literario elaborado polas elites e baseado na variedade toscana. Só 3% da poboación a falaba.

Ahí comeza o andamento do italiano contemporáneo, que se irá difundindo, sobre todo no século XX, en todos os estratos sociais, a través da escolarización gratuita e obrigatoria, do servizo militar e os medios de masas, a radio e a televisión, hoxe tamén a Internet.